

Ur Mikael Börjesson, et al. (eds.),  
*Fältanteckningar. Utbildnings- och  
kultursociologiska texter tillägnade  
Donald Broady*, Skeptronserien, SEC,  
Uppsala universitet, 2006, 435p.

## Att förneka fil.kand.-begreppet

Daan Vandenhaute

I uppsatsen "Inträdet. Om litteraturkritik som intellektuellt fält" – en uppsats "som torde vara det första försöket i Norden till en analys av ett fält i Bourdieus mening" – formulerar Donald Broady och Mikael Palme hypotesen att "de fenomen som brukar kallas '68' (men som för Sveriges vidkommande knappast inträffade i större skala före 1970) kan betraktas som uttryck för en demografisk katastrof".<sup>1</sup> De som utbildat sig i slutet av sextioalet riskerade att deras utbildningsinvesteringar skulle kunna gå förlorade genom överskottet på akademiker. I denna situation började många söka sig till nya områden, i synnerhet till positioner inom fälten för kulturell produktion. Enligt Broady och Palme påverkade dessa individer inte bara etablerade positioner som *DN:s* kultursida, radio och TV och *Ord & Bild* utan de skapade också egna positioner, som t.ex. stenciltidskrifterna och förlag som Författarförlaget och Författares Bokmaskin. Nykomlingarna skulle ha hävdad "sin rätt att delta utan att ha presterat det *specifika* investeringsarbete [...] vilket tidigare utgjort förutsättningen för inträde och erkännande" i de kulturella fälten, utan i stället legitimerat sig "med hänvisning till sin politiska klarsyn". Man skulle kunna förstå allt detta som "medelklassens strategi för att undvika att deras barn, ställda inför examensinflationens realitet, deklasserades".

Denna hypotes har jag tagit som utgångspunkt i en studie av det sena sextioalets och det tidiga sjuttioalets lyrikdebutanternas inträden i det svenska litterära fältet. I "Om inträdet i världen. Lyrikdebutanterna i 1970-talets svenska litterära fält",<sup>2</sup> tjugo år efter "Inträdet", har jag i detalj och med hjälp av olika typer av data analyserat dessa olika vägar in i fältet. I föreliggande artikel sammanfattar jag först det viktigaste ur denna analys. Sedan följer ett textcollage med fragment ur intervjuer som jag genomförde med några av lyrikdebutanterna. Citaten kan betraktas som subjektiva översättningar av vissa aspekter av de objektiva analyser som utgör kärnan i min undersökning. Passande i sam-

<sup>1</sup> Alla citat från Donald Broady och Mikael Palme, "Inträdet. Om litteraturkritik som intellektuellt fält", pp. 173–215 i Donald Broady (red.), *Kulturens fält. En antologi*, Daidalos Göteborg 1998.

<sup>2</sup> Daan Vandenhaute, *Om inträdet i världen. Lyrikdebutanterna i 1970-talets svenska litterära fält*, Gidlunds, Hedemora 2004.

manhanget väljer jag att här lägga fokus på de sidor där mötet mellan ”kulturen”, ”utbildningen” och ”det sociala” tematiseras.

\*\*\*

I min undersökning av lyrikdebutanternas villkor har två begrepp ur den bourdieuska verktygslådan fått stå centrala: fält och kapital. Det som jag ägnat mig åt är att undersöka hur man träder in i fältet och hur man håller sig kvar där – och hur det i detta sammanhang avtecknar sig olika mönster av grupper med olika strategier (som även intar olika hållningar i rummet av ställningstaganden). Förutom tonvikten på fältet som ett nätverk av relationer mellan positioner utgör också konkurrensaspekten som ligger i fältbegreppet ett viktigt element i studien, närmare bestämt konkurrensen, eller striden, om utrymmet och möjligheten att komma till tals – och att bli omtalad. Undersökningen av denna strid har också inriktats på frågan om de olika resurser som debutanterna förfogar över – fältspecifika såväl som sådana som hänger ihop med socialt ursprung, utbildningsnivå osv. – kan relateras till olika utgångspunkter för och möjligheter till att tala och att bli hörd.

Den undersökta populationen består av samtliga som debuterade med en lyriksamling mellan 1968 och 1976, med undantag för dem som publicerade sig på förlag med rent regional och/eller religiös karaktär. På så sätt har jag försökt utesluta amatörförfattarna så att populationen enbart omfattar dem – men i görligaste mån alla – som kan förväntas ha riktat sig till och eftersträvat en position i det litterära fältet, oavsett om deras investeringar har lönat sig eller inte. 127 debutanter uppfyller dessa villkor.

För att söka svar på frågan hur debutanterna trädde in i fältet och hur de lyckades hålla sig kvar där, hur deras strid om de legitima uttryckssätten tog form och hur denna strid förhöll sig till de objektiva villkoren som möjliggjorde den (och som samtidigt påverkades av den) har jag samlat in ett stort antal uppgifter om debutanterna av diverse art. Data har samlats in om debutanternas sociala ursprung och egna utbildningsinvesteringar, deras publiceringsstrategier, sidoaktiviteter och deltagande i sociopolitiska aktiviteter, det institutionella erkännande som de lyckades förvärva, samt deras preferenser och konstnärliga val, deras ställningstaganden i det symboliska rummet. Uppgifterna härstammar från olika källor och olika metoder har tillämpats för datainsamlingen, framförallt djupintervjuer, enkätundersökning, bibliometriska studier samt innehållsanalys. Uppgifterna avser perioden 1968–1981. Åren mellan det sena sextioåret och det tidiga åttiotalet uppfattas i allmänhet som ett mer eller mindre homogent skede i den svenska litteraturens historia. Genom att undersöka en något längre period, där det ändå råder mer eller mindre samma villkor, har det varit möjligt att inte enbart undersöka det egentliga inträdet utan också den första fasen i debutanternas litterära banor. För analysen av datamaterialet har jag främst använt multipel korrespondensanalys.

Vad har nu denna undersökning av individer utrustade med olika typer och mängder av kapital som stred med varandra om vem som hade rätten att tala (och sättet att tala) resulterat i? Här finns naturligtvis inget utrymme för en mera utförlig diskussion och jag nöjer mig med att försöka sammanfatta några av de viktigaste resultaten.

Relaterar man debutanternas sociala bakgrund till (deras inträde i) det litterära fältet, kan man göra två intressanta iakttagelser i samband med valet av debutförlag respektive dynamiken i den fortsatta litterära banan. När debutanternas sociala morfologi studerades för sig kunde jag konstatera en motsättning mellan debutanter med ett högre och dem med ett lägre socialt ursprung (som överraskande nog utgjorde en klar majoritet av populationen). Denna motsättning verkade överföras till en motsättning mellan debutförlagen, i synnerhet mellan Bonniers och Rabén & Sjögren, som attraherade debutanter med ursprung i den kulturellt dominerande klassen respektive i arbetarklassen.

Denna klasstyrda systematik i valet av debutförlag fick en i vissa avseenden oväntad utgång, i och med att debutanterna med de vid första anblicken och enligt alla gängse förväntningar bästa förutsättningarna, nämligen nykomlingarna från den kulturellt dominerande klassen som företrädesvis publicerade sin första diktsamling på Bonniers, det ledande skönlitterära förlaget, fortast lämnade det litterära fältet. Debutanterna från de lägre klasserna visade sig investera mycket mer i författarskapet, såväl vad gällde den skönlitterära produktionen (i bokform och i tidskriftsform) som utövandet av litterära sidoaktiviteter.

Men om man undersöker hur de litterära investeringarna blev institutionellt erkända i form av medlemskap i Sveriges författarförbund (en av de viktigaste markörerna av skiljelinjen mellan dem som var och dem som inte var), försvagas skillnaderna mellan klasserna. Växelkursen mellan aktivitetsgrad och institutionellt erkännande verkade med andra ord vara gynnsammare för debutanter från de högre klasserna (och i synnerhet för debutanterna från den kulturellt dominerande klassen) än för nykomlingarna från de lägre klasserna. Även när man ser till investeringarnas varaktighet märker man en påfallande skillnad mellan klasserna. I de högre klasserna var procentandelen aktiva nämligen mycket stabil över en längre period (aktivitetsgraden under sjuttioalet har jämförts med den under (hela) nittioalet), vilket inte var fallet för de lägre klasserna där procentandelen aktiva tydligt minskade efter sjuttioalet (och närmade sig de högre klassernas aktivitetsgrad). Förutom skillnaderna i lönsamhet mellan debutanter från olika klasser var det alltså också tal om en annan dynamik, om olika hastigheter med vilka debutanterna rörde sig i det litterära fältet. Debutanterna från de högre klasserna verkade hitta rätt mycket fortare än dem från de lägre klasserna – antingen detta innebar att avbryta författarbanan efter debuten eller att fortsätta den, på så sätt att närvaron i fältet också blev institutionellt erkänd. De mera intensiva försöken från debutanterna ur de lägre klasserna kunde i sin tur ses som en konsekvens av den vertikala rörelsen som närmandet till det litte-

rära fältet innebar för dem – inträdet på främmande mark, som precis på grund av avsaknaden av bekantskap och förtrogenhet med terrängen krävde mera tid.

Vid sidan av det påvisbara sammanhanget mellan det ”sociala” och det ”litterära”, kunde det dock konstateras att debuten och den fortsatta författarbanan (och sambandet mellan båda) framförallt präglades av en fältspecifik, intern logik.

Analysen av debutanternas väg in i fältet påvisade en dubbel polaritet, mellan en perifer och en central pol samt mellan två mer eller mindre alternativa inträdessätt. Huvudmotsättningen gick mellan en grupp som publicerade sin första diktsamling på ett småförlag utan föregående tidskriftsdebut och en grupp som förberedde bokdebuten genom ett eller fler skönlitterära bidrag i en etablerad tidskrift och som sedan kom ut på ett stort förlag. Förutom denna centrum-periferi opposition fanns det även en motsättning mellan äldre och nya oetablerade utgivningsätt, mellan vad som skulle kunna kallas en folkrörelsepol och en stencilpol. Å ena sidan formerades en grupp med debut i en tidskrift som tillhörde arbetarrörelsens kulturella institutioner och en därpå följande bokdebut på ett dito förlag (Rabén & Sjögren), å den andra sidan en grupp som först publicerade sig i en stenciltidskrift och som sedan gav ut en debutsamling på ett stencilförlag.

Vid analysen av det litterära inträdet framträdde vid sidan av den föregående tidskriftsdebuten hos dem som verkligen verkade eftersträva en position i det litterära fältet ytterligare två indikatorer på skönlitterärt allvar, nämligen medverkan i en Grupp-antologi och deltagande i debutantkursen på Biskops-Arnö. Även undersökningen av debutanternas fortsatta banor visade att närvaron i fältet krävde fältspecifika investeringar, såväl primära (skönlitterär produktion i bokform, men också i tidskrifter) som sekundära (essäistisk produktion, kritikerverksamhet, redaktörskap, tolkning). Trots dåtidens kulturella radikaliserings och nya legitimeringsförsök som byggde på den politiska klarsynen (”röd men inte expert” såsom Broady och Palme sammanfattar det) visar det sig att erövrandet av en position först kunde ske efter och tack vare (intensiv) satsning på fältspecifika aktiviteter – positioner som sedan också bekräftades av fältspecifika tecken, som medlemskap i Författarförbundet, stipendier och kritikeruppmärksamhet.

Den fortsatta satsningen skedde, som framgick av en analys av det institutionella rum som populationen rörde sig i efter debuten, i mångt och mycket på ett sätt som liknade den egentliga debuten. Egenskaperna som mätte fortsatt litterär aktivitet fördelade sig i ett rum som karakteriserades av en huvudmotsättning mellan närvaro eller frånvaro i de etablera tidskrifterna å ena sidan, och å den andra en motsättning mellan två poler som representerade en preferens för två olika typer av tidskrifter, stenciltidskrifter respektive fackförbundstidskrifter. Även om det visade sig existera ett direkt förhållande mellan debuten och den fortsatta författarbanan var detta förhållande inte alls statiskt och exklusivt tvingande, utan debutanterna kunde – och vissa gjorde så – röra sig i olika riktningar (om än i ojämn takt). Detta gällde särskilt för debutanterna som

gärna uppehöll sig i stencilpolen (respektive folkrörelsepolen), men som också fick rikta sig till de prestigefyllda institutionerna (den förbannade kultureliten enligt ett tidstypiskt uttryck), vare sig de ville eller inte – eller snarare: om de nu ville komma till tals och bli hörda i det litterära fältet. För att bli hörd fick man alltså mer eller mindre frekventera det ”etablerade” rummet, där alla som existerade var ”tvungna” att vistas, oavsett om de hade sin ”naturliga” plats där eller inte – vilket kan betraktas som ännu ett tecken på fältets autonoma status.

Detta institutionella rum som debutanterna rörde sig i får naturligtvis inte betraktas som någon neutral struktur av identiska publiceringsmöjligheter, utan dessa olika positioner var samtidigt bärare av motsättningar i det symboliska rummet. Detta rum av ställningstaganden har jag analyserat genom en undersökning av hur recensenterna karakteriserade de olika författarskapen – en analys som mycket riktigt klargjorde att rummet av ställningstaganden och det institutionella rummet strukturerades enligt likartade förhållanden. Såsom det institutionella rummet i första hand präglades av en centrum-periferi motsättning, avtecknade sig även i rummet av ställningstaganden en pol som verkade representera de ”centrala” symboliska egenskaperna. Denna pol visade sig vid närmare betraktande omfatta två aspekter, dels det centrallyriska och estetiserande, dels det abstrakta, metapoetiska, språkkritiska. Denna höga grad av intellektualisering stod i bjärt kontrast med vad som definierades som ”rakhetens” pol, där det raka fick en dubbel innebörd, med hänsyn till det formella och preferensen för det okomplicerade, realistiska uttrycket å ena sidan, och till det tematiska och det uttalat politiska, socialistiska budskapet å den andra. Det raka, direkta kontrasterades inte bara mot det abstrakta och komplicerade, utan också mot det bildrika, explosiva som kännetecknade den ”anarkistiska” polen, en pol där i övrigt form och innehåll, liv och poesi, i sann avantgardistisk anda, verkade vara sammanflätade.

\*\*\*

Verkligheten struktureras inte bara av olika objektiva förhållanden som man kan vaska fram ur ett stort datamaterial utan också av personliga erfarenheter. Dyliga erfarenheter kommer till uttryck i följande citat som illustrerar hur vissa aspekter av de objektiva analyserna som presenterades kort ovan upplevdes av några som försökte träda in i sjuttioalets litterära fält. De anonyma citaten kommer från olika debutanter som jag intervjuade; varje nytt citat avskiljs av den löpande texten eller av en blankrad.

När det gäller debutanternas sociala ursprung är det påfallande att populationen rekryterades i hög grad från lägre samhällskikt. Inträdet i det litterära fältet var med andra ord för många av debutanterna ett inträde i ett socialt universum som inte var deras; sjuttioalets paroller om en folkets kultur fick alltså i många av debutanternas fall en nog så bokstavlig tolkning.

Vi var ju framför allt, man kan väl säga att vi var både litterärt intresserade, litteraturen kom ju före politiken, vi hade ju ändå en litterär plattform som vi stod på. Vi hade ju läst en del – för mig var det ju så i alla fall, trots att jag kom från en politisk radikal, men inte politiskt aktiv miljö, så hade jag under min uppväxt aldrig över huvud taget hållit på med politik; men så var man kanske mera intresserad av litteratur av någon anledning som jag inte riktigt begriper. Men sedan när man kommer till Uppsala, så är det så väldigt mycket som händer på alla fronter, väldigt mycket med kultur och film, man fick nya vänner och diskuterade. Och sedan så kommer det här med '68, diskussioner och sånt. [...] Jag minns när jag kom till Uppsala, så hade jag också regionala, nästan dialektala mindervärdighetskomplex; man hade ingen terminologi. [...] det som tror jag ändå skiljde oss, och det tror jag man kan tacka sin bakgrund för, det är att vi ändå kände mycket mer till de här miljöerna, det här folket som det pratades om. Om man jämför med många av dem som i studentrevolten tog ledningen och makten som kom från helt andra miljöer, som var självsäkra, som visste allt och kunde allt, som hade språket, hela självsäkerheten. För det var också så att man, i de politiska sammanhangen som vi deltog i, i studiecirklar och så där, liksom blev vi uteslutna för att vi ställde för kursledaren korkade frågor; vi hade gått igenom Mao Zedongs Tal till bönderna i Juichin 1934 och sedan så frågade jag: ”nu när jag kommer hem till påsk på ferie och ska ta kontakt med folket, hur ska jag kunna tillämpa hans analys då när jag kommer hem till Värmland, 40 år senare?”. Och då sa kursledaren, frågar du något så jävla dumt är det lika bra att du går härifrån. Och om man nu tog de här studierna på allvar, det här var kanske lite ironiskt frågat, men om man nu tog det på allvar, så var de just såna frågor man skulle ha ställt sig. Så det var inte alldeles självklart att man var som fisken i vattnet i de här mera renodlat politiska sammanhangen heller.

Inträdet i litteraturens värld visade sig vara ett inträde i en värld som, trots avsaknaden av en strikt arbetskontroll och av formella krav när det gäller examensbevis eller officiellt godkända kompetensprov, verkade förutsätta höga utbildningsinvesteringar. Bara en knapp femtedel av populationen hade inte (påbörjat eller) avslutat gymnasiestudier, mer än hälften av populationen hade en akademisk examen, en fjärdedel av debutanterna hade läst vid ett universitet utan att ta någon examen. Relaterar man utbildningsnivån till debutanternas ålder, ser man att fyrtiotalisterna utgör den största gruppen med examen, medan femtiotalisterna är överrepresenterade bland debutanterna med avbrutna studier (gärna i litteraturhistoria eller konsthistoria). Dessa skillnader verkade också sammanfalla med olika livsstilar, där de yngsta debutanterna – nödtvunget, med tanke på dåtidens konjunktursvängning inom högskoleutbildningen? – oftare föredrog friheten framför det som man upplevde som borgerlig konformism, där man ville leva det osäkra liv som författare utan att investera i det skyddsnet som en akademisk examen kunde utgöra – en investering som dessutom kanske upplevdes som ovidkommande, eller kanske till och med skadlig, för ett dylikt liv.

Du pluggade då?

Nej,... ja, alltså, jag, jag jobbade i hamnen, på mentalsjukhus, vanligt sjukhus, gjorde påhugg här och var, och pluggade emellan, eller pluggade och pluggade, jag var inskriven på universitetet. Jag tog faktiskt en fil kand, jag tror det var 73. I historia, tre betyg (som det hette på den tiden), och två betyg i litteraturhistoria, och sedan hade jag ett i antropologi och en massa konstiga saker. Nej, men alltså, man ska veta också att på den tiden så, förutom historia som jag var intresserad av, så var det för studielånets skull; jag menar, på den tiden så kunde man ha en egen lägenhet och pengar och festa och flumma runt på ett studielån, pengarna räckte. Så att man gjorde det som var nödvändigt för att få ut pengar till nästa termin, och sedan jobbade man lite i hamnen och så där. Så levde man enkelt men gott, man hade ingen stereoanläggning men man hade jämt pengar. Min första lägenhet, jag flyttade hemifrån tidigt omedelbart när jag gick ut från gymnasiet, men min första lägenhet kostade 49 spänn, och då kunde du tjäna 16–17 spänn som mest i hamnen på en natt, på övertid då, beroende på vad slags båt det var; alltså tre timmar då hade du din månadshyra, och högg du på då och tog ytterligare ett par timmar på morgonen där ... alltså, så det räckte och blev över för en månad, va till allt; en kopp kaffe kostade en spänn...

Vi förnekade fil.kand.-begreppet.

Tänkte man överhuvudtaget på något när man gick i skolan på 60-talet, så var det att det fanns ju mycket gott om tid för det här med yrke och framtid, det var ingenting som man hade bråttom med; slutligen bestämma sig för något, det kan man väl göra efter 30-årsåldern; om man inte tyckte att det var alltför jobbigt att ta diverse arbeten, det var en fråga om läggningen; jag tyckte inte det var jobbigt, jag tyckte det var roligt att jobba på restaurang och så, nattklubbar, som servitör, diskare, hantverk i kök och sånt där. Lika mycket som jag jobbade i restaurang- och köksmiljöer så jobbade de andra i hamnen; det fanns hamnjobb som man kunde anmäla sig till tidigt på morgonen. Det var den typen av kvalificerade jobb där man snabbt fick lön; och sedan så skrev vi våra dikter på var sitt håll och sökte stipendium, författarstipendium.

Vi var ju en lite äldre generation. Vi slog oss inte riktigt lösa på det sättet heller. Jag uppfattade väl att när 70-talet bröt in och plötsligt så fanns det ett akademikeröverskott, så var det många unga som skrev då, som kanske var under 25, som var färdiga med sina examina och inte fick något jobb eller som inte var färdiga och tyckte att det var ingen anledning att läsa färdigt utan man skrev i stället – och det var fler av dem där som blev författare, därför att det inte fanns något annat att göra. Medan i vår generation – en litterär karriär, då kunde man inrikta sig på att bli lärare och skriva på somrarna, och sedan så kunde man bli författare när det hade börjat bära sig så att säga. Och vi var redan färdiga med våra grundexamina, vi hade barn, och vi hade annat; vi hann inte vara med riktigt lika mycket och sända in till de andra tidskrifterna.

Debutantkursen [på Biskops-Arnö] har förändrats mycket. Tidigare så sa man ”ja, på en sån kurs åker man bara för att supa” och så åkte man dit och gjorde det, och de på skolan, vaktmästaren och i köket, de fasade ju när den här debutantkursen skulle vara, för då visste de att det skulle vara stökigt och folk skulle ligga i buskarna. Och nu så tycker de det är så skönt nu, för nu är det inte så. Det är nog en sorts utveckling, att det där att debutera förut det var en slags initiationsrit, som handlade väldigt mycket om att bli karl, och när man har konfirmerat sig, då får man ta sig en sup, och då måste man göra det snabbt så att det är gjort, då tar man sin plats i det litterära fältet, plötsligt så lyckas man, man håller på att förbereda sig och ingen lyssnar på vad man säger och så debuterar man, så undra då att det då väldigt mycket var kopplat till en sorts utlevelse, kallar jag det då; medan nu så uppfattar folk den här kursen som en utbildning, från utlevelse till utbildning,... det är bra om man får lära sig något, träffa någon som man kan lära nånting av, det innebär inte att man måste vara full hela tiden. [...] Det fanns ett bohemideal då som levde kvar; man såg det som ett tillfälle att möta de andra och explodera på något sätt. Det var en dansk debutant som var litteraturforskare som hade skrivit en snygg och prydlig novellsamling, han var nog lite äldre, som var där, och när han kom hem så skrev han en krönika i Politiken vill jag minnas där han berättade om sitt möte med diktarna i Sverige; han hade åkt upp till Sverige och mött en massa riktiga bohemer. På morgonen efter sista kvällen när han skulle åka hem, och så skulle han äta sin frukost och då ligger det en skald mitt ute på gräsplanen i gassande sol, klockan är ju ganska mycket, ben och armar rakt ut som en sorts Kristus, med långt hår, utspridd mitt på gräsmattan; och han var alltså full, skrev han, han hade somnat där bara, och han fick ligga också; han framhålls då som den stora upplevelsen för den här mannen, han fick se den svenska bohemen.

Inträden i det litterära fältet, i en värld som för många var ny och främmade, skedde alltså av debutanter som bar med sig olika erfarenheter och förutsättningar – skillnader som kom till uttryck i olika livsstilar, såsom ovanstående citaten visar. Skillnader som också fick ett ”litterärt” uttryck i de olika, motsatta ställningstaganden som analysen kunde urskilja – och som visar att sjuttioalets litteratur var långt mera brokig än den bild som vuxit fram i efterhand av en genomideologiserad, förenklad och föga komplicerad socialrealism. Här finns inget utrymme för en närmare diskussion av dessa olika ställningstaganden, men jag nöjer mig med att avsluta med ett sista, kort citat, som verkar illustrera en viss livsstil, men som också döljer ett markerat estetiskt ställningstagande. Ett citat som får sin fullständiga betydelse om också de orienteringspunkter som inte artikuleras direkt här, men som ändå klart och tydligt är underförstådda i den outtalade aversion som kommer till uttryck i det, tas med i betraktelse. (Ett citat som, om man ser det utifrån ett metaperspektiv, illustrerar nödvändigheten av ett relationellt tänkande, ett tänkande som är inriktat på att undersöka hierarkiserade differenser – ett tänkande som med andra ord utgår från fältbegreppet.)



Jag flyttade till Stockholm och tog med mig 23 ex utav Alfred Jarrys Doktor Faustroll och kastade ut dem från fönstret, alla utom ett som jag fortfarande har kvar. Jag köpte alla som fanns på Lundequistska Bokhandeln i Uppsala, kastade ut dem till folket som vi sa, som motvikt till allt annat som var för folket, vi tyckte att det var viktigt att de läste Alfred Jarry.